



ת"פ 15987/02/19 - מדינת ישראל נגד מורן בריק

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 15987-02-19 מדינת ישראל נ' בריק

בפני
כבוד השופטת רונית בש
מדינת ישראל
בעניין:

המאשימה

נגד

הנאשם

מורן בריק

גזר דין

1. הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת של הסדר טיעון, בביצוע עבירה של שוד בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

כתב האישום המתוקן

2. על פי האמור בעובדות כתב האישום המתוקן, ביום 12/1/19 בשעה 08:55 או בסמוך לכך, הלך א.מ., יליד 1942 (להלן: המתלונן), ברחוב הגפן בחיפה, כשהוא נושא על גופו תיק בצבע שחור (להלן: התיק) ובתוכו טלפון נייד וארנק שהכיל כסף מזומן בסך 500 ₪, כרטיס קופת חולים, כרטיס "רב קו" וכרטיס מועדון "קשת טעמים" (להלן: הארנק).

הנאשם אשר הבחין במתלונן, רץ לעברו וכשהוא מאחוריו, דחף את המתלונן בעוצמה בגבו והפילו ארצה. בעוד המתלונן שרוע על הרצפה כשהתיק על גופו, נטל הנאשם מתוך התיק את הטלפון והארנק ונמלט מהמקום כשהוא נושא עמו את הטלפון ואת הארנק בכוונה לשלול אותם שלילת קבע מהמתלונן.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למתלונן, עפ"י כתב האישום: "שברים בהומרוס- שבר בגבשושית הגדולה בחלק הליטרלי, ושבר צוואר כירורגי חלקי בעמדה תקינה". בנוסף, נגרמה למתלונן פריקה קדמית של כתף ימין והוא נזקק לשחזור סגור של הפריקה בהרדמה כללית.

תסקירי שירות המבחן

3. מתסקירו הראשון של שירות המבחן שהוגש על אודות הנאשם עולה, כי הוא בן 32, רווק ואב לילד בן חמש. לחובת הנאשם 8 הרשעות קודמות, האחרונה בהן משנת 2018, וזאת בעבירות רכוש, אלימות, סמים ומרמה בגין ריצה שלושה מאסרים בפועל. שירות המבחן התרשם כי הנאשם התפתח במשפחה מכילה שהיוותה עבורו גורם תמיכה.



משמעותי. לצד זאת חווה הנאשם קשיי למידה משמעותיים וקשיים חברתיים. עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם חסר מיומנויות הדרושות לצורך ניהול אורח חיים יציב ומאופיין בקושי בוויסות דחפיו הרגשיים. צוין כי סנקציות עונשיות בעבר לא היוו עבורו של הנאשם גורם מרתיע, וכן כי הרקע לביצוע העבירה הנוכחית נעוץ באורח חייו השולי וההתמכרותי וברצונו להשיג מהר כסף זמין.

4. צוין בתסקיר הראשון כי כיום מכיר הנאשם בהתנהלותו הבעייתית, מביע חרטה על מעשיו וער למחירים שהוא משלם בשל אורחות חייו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצליח לקחת אחריות על מעשיו, מכיר בפסול שבהם ומביע נכונות להשתלב בטיפול גמילה אינטנסיבי על מנת לסייע לו לנהל אורח חיים תקין, ללא שימוש בסם, ולהימנע מביצוע עבירות בעתיד. שירות המבחן העריך כי רמת הסיכון להישנות ביצוע עבירות אלימות היא בינונית ברמת חומרה בינונית, וכי יש בתכנית השיקום המוצעת לנאשם כדי לסייע בהפחתת רמת הסיכון.

5. בסיכומו של דבר, המליץ שירות המבחן בתסקירו הראשון לדחות את הדיון בעניינו של הנאשם למשך 4 חודשים לצורך שילובו במסגרת של טיפול בקהילה.

6. ביום 13/1/21 הוגש תסקיר שני בעניינו של הנאשם. ממקרא התסקיר הנ"ל עולה, כי במהלך תקופת הדחייה נערך לנאשם ראיון קבלה בקהילת אילנות. הנאשם התקבל לקהילה והוזמן ל- 5 בדיקות שתן, אך לא הגיע לבדיקות ובמהלך חודש דצמבר אף ניתק כל קשר עם שירות המבחן. במהלך חודש ינואר, יצר הנאשם קשר עם שירות המבחן ומסר כי הוא מנסה לגייס את הסכום ההתחלתי לצורך שילובו בקהילה והתחייב להגיע לבדיקת שתן, אך שוב לא הגיע. לפיכך, שירות המבחן התרשם כי הנאשם ביטא תחילה מוטיבציה להשתלב בתהליך טיפולי, אך בפועל חלה נסיגה במצבו ובהתנהלותו ומאחר שלא הגיע לבצע את בדיקות השתן, אין בידי שירות המבחן תמונה מלאה ביחס למצבו ההתמכרותי. בסיכומו של דבר, שירות המבחן התרשם כי בעיתוי זה הנאשם אינו בשל להתמסר להליך הטיפולי ועל כן לא בא בהמלצה בעניינו של הנאשם.

7. לבקשת הנאשם הוריתי על עריכת תסקיר שלישי שנערך ביום 25/4/21. מתסקיר זה עולה כי במהלך תקופת הדחייה טען הנאשם בפני שירות המבחן שהוא חושש, נוכח מצבו הכלכלי הקשה, כי לא יהא בכוחו לעמוד בתשלום הנדרש לצורך השתלבותו בקהילה הטיפולית ועל כן לא התאמץ לקדם את השתלבותו במסגרת זו. בהמשך, הנאשם זומן ל- 5 בדיקות שתן, מתוכן התייצב רק לאחת ובה נמצא נקי משרידי סם. שירות המבחן ציין בתסקירו המשלים כי הנאשם חסר בעת הזו כוחות ומוטיבציה לערוך שינוי משמעותי בחייו. לפיכך, ונוכח חוסר שיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן חרף ההזדמנויות שניתנו לו, שב שירות המבחן על התרשמותו לפיה הנאשם אינו בשל להתמסר להליך טיפולי ובהתאם נמנע שירות המבחן ממתן המלצה לגביו בדבר חלופת ענישה או שיקום שיוכלו להפחית מהסיכון להישנות עבירות דומות.

הראיות לעונש וטיעוני הצדדים לעונש

8. ב"כ המאשימה הגיש את גיליון המרשם הפלילי של הנאשם (ט/1) תוך שטען כי הנאשם ריצה עונשי מאסר



ממושכים וכי לחובתו 8 הרשעות קודמות בעבירות מתחום הרכוש, הסמים והאלימות. נטען כי עברו הפלילי של הנאשם מלמד על עזות מצחו וכי אינו נרתע כלל מאימת הדין. ב"כ המאשימה הוסיף וציין כי, אמנם, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, אך הודאתו באה לאחר תחילת שמיעת הראיות, ובעיקר לאחר שמיעת עדותו של המתלונן ביום 30/6/19 שהעיד על תמונת הנזקים והסבל הרב שנגרמו לו כתוצאה ממעשיו של הנאשם.

9. נטען עוד, כי עובדות כתב האישום המתוקן מלמדות כאלף עדים על חומרת מעשיו של הנאשם אשר דחף את המתלונן, הפילו על גבו וגרם לו לחבלות, ובעודו שרוע על הרצפה, שדד ממנו את רכשו. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה המלמדת על עמדת בית המשפט העליון לעניין הצורך בענישה מחמירה כלפי אלו המבצעים עבירת שוד כלשכן כשהיא מבוצעת כלפי קשישים וחלשים. נטען כי במעשיו פגע הנאשם פגיעה חמורה במספר ערכים מוגנים- בטחונו, בריאותו ושלומו גופו של נפגע העבירה לצד פגיעה ברכושו האישי, שלווה נפשו ואיכות חייו. ב"כ המאשימה ציין את חלקו הבלעדי של הנאשם בביצוע העבירה וכן את העובדה שהנאשם ניצל את כוחו הרב אל מול כוחו הדל של המתלונן, קשיש יליד שנת 1942.

10. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הפנה ב"כ המאשימה לתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של הנאשם ולהערכת שירות המבחן ולפיה רמת הסיכון להישנות ביצוע עבירות אלימות ע"י הנאשם היא בינונית ברמת חומרה בינונית. נטען כי לנאשם ניתנו מספר הזדמנויות לשיקום, אך מהתמונה המצטיירת בעניינו אנו למדים כי מדובר בנאשם מניפולטיבי, אשר ליבו ופיו אינם שווים והצהרותיו בדבר רצונו להשתלב בהליך טיפולי מונעות באופן מוחלט מאינטרסים תועלתניים צרים על רקע ההליך המשפטי המתנהל.

11. בסיכומו של דבר, ולאחר שהפנתה לאסופת פסיקה לתמיכה בעמדתה לעונש (ט/2), ביקשה המאשימה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 4 - 7 שנות מאסר בפועל לצד עונש של מאסר על תנאי משמעותי ומרתיע ופיצוי לטובת המתלונן. בהתחשב בעברו הפלילי המכביד של הנאשם, בשים לב לאמור בתסקירי שירות המבחן ובהינתן הודאת הנאשם לאחר תחילת שמיעת הראיות, סבורה המאשימה כי יש למקם את עונשו בחלקו האמצעי העליון של המתחם לו היא עותרת.

12. בפתח טיעוניה לעונש טענה הסנגורית, כי מנעד הענישה בעבירת השוד הוא רחב ותלוי נסיבות העושה והמעשה. נטען כי בעניינו התנהגותו האלימה של הנאשם נמצאת ברף נמוך של חומרה, בניגוד למקרים אחרים בהם נלוות לעבירת השוד בנסיבות מחמירות אלימות קשה. עוד נטען כי הנאשם הודה ולקח אחריות עם תיקונו של כתב האישום ולאחר שנמחקה ממנו העבירה של חבלה חמורה.

13. הסנגורית הפנתה לתסקיר שירות המבחן הראשון שהוגש על אודות הנאשם וממנו עולה, כי הנאשם מתבייש במעשיו, חש חרטה עמוקה ואף הביע צער על פגיעתו במתלונן. נטען כי הרקע לביצוע העבירה נעוץ בהתמכרותו של הנאשם לסמים, וכן כי נוכח מצבו הכלכלי הקשה, לא עלה בידו לשלם עבור שילובו בהליך הטיפול אף שחפץ בכך. ב"כ הנאשם הוסיפה וציינה כי בשנים האחרונות הנאשם ניסה להקים משפחה, הביא לעולם ילד ואף לא נפתחו נגדו תיקים חדשים והוא שומר באדיקות על קיום תנאי שחרורו במשך תקופה ארוכה. על כן, ביקשה הסנגורית שלא לזקוף לחובתו של הנאשם את אי השתלבותו בהליך טיפולי חרף ההזדמנות שניתנה לו ע"י בית המשפט.



14. בסיכומי של דבר, ולאחר שהפנתה לפסיקה להמחשת עמדתה לעונש (נע/1), טענה הסנגורית למתחם עונש הולם הנע בין 9 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות ועד ל- 18 חודשי מאסר בפועל. בשים לב לחלוק הזמן מאז ביצוע העבירה, התקופה הארוכה בה שוהה הנאשם בתנאים מגבילים, ובהינתן בדיקות השתן הנקיות מסמים של הנאשם, ביקשה הסנגורית שלא להטיל עליו עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג וברית.

15. להלן, כלשונם, דברי הנאשם בפני בית המשפט:

"אני מתחרט, השימוש בסמים גרמו לי לעשות דברים קשים, אני מצטער מאוד, באמת. אני מקווה שאני לא אעשה עוד פעם".

דין והכרעה

16. עבירת השוד בה הורשע הנאשם משלבת בחובה שימוש באלימות לצד פגיעה בזכות הקניין. עסקין בעבירת שוד בנסיבות מחמירות בגינה קבע המחוקק, ולא בכדי, עונש של מאסר מרבי של 20 שנים. בע"פ 1127/13 גברזגי נ' מדינת ישראל (15.1.14) נקבע כי "הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירת שוד הוא כבודם, חירותם ורכושם של המתלוננים - קורבנות העבירה וביטחונם של הציבור, יכולתו הממשית לחיות את חייו, ולהלך ברחובות ללא חשש". כאן עסקין בפגיעה באדם קשיש שהיה בן 77 בעת הרלוונטית, אשר פסע לתומו ברחוב והותקף בברוטליות ע"י הנאשם שדחף אותו בעוצמה והפילו ארצה. בעניינו יפה כוחם של הדברים הבאים, כפי שנאמרו זה מכבר בע"פ 2800/08 מדינת ישראל נ' דוידוב (21.7.2008): "המעשה של שוד קשישים, תוך שימוש באלימות, הוא מעשה אלימות מן החמורים ביותר. מדובר בניצול חמור, בזוי, של חוסר הישע של הקורבן, נטילת מעותיו ורכושו והותרתו מצולק בגופו ובנפשו. לא רק קורבן השוד נפגע. נפגעים עמו כל הנמנים על שכבות הגיל האלה - המאבדים את הביטחון ביכולתם לקיים חיים עצמאיים, ונפגעים באיכות חייהם בשל עצם החרדה שמוטבעת בהם בעת שהם לומדים על ביצוע העבירות מסוג זה".

17. בית המשפט מחויב בהגנה על חסרי ישע ועל קשישים, אשר מטבע הדברים מהווים טרף קל ונוח לעבריינים כדוגמת הנאשם, אשר מבקשים להפיק רווח קל ומהיר תוך ניצול כוחם הפיזי אל מול כוחו הדל של הקשיש. ענישה מחמירה ומרתיעה במקרה כגון דא היא כורח המציאות בימים בהם מעשי שוד של קשישים הולכים ופושם במקומותינו.

18. במסגרת בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש לתת את הדעת, לחומרה, גם לכך שהעבירה בוצעה בשעת בוקר, בטבורה של עיר, דבר המלמד על התעוזה הטמונה במעשיו של הנאשם. הנאשם לא חס כלל על המתלונן שכן בעוד זה שרוע על הקרקע, שדד הנאשם את הארנק ומכשיר הטלפון הנייד שלו והותירו כשהוא שוכב חבול על הקרקע.

19. הנאשם, אמנם, לא הורשע, עפ"י כתב האישום שתוקן במסגרת של הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה, והאלימות שהפגין כלפי המתלונן התבטאה, כאמור, בדחיפתו אם כי בעוצמה. ברם, אין להתעלם מכך שכתוצאה



ממעשיו של הנאשם נגרמו למתלונן שברים ופריקה בכתף, כמתואר בכתב האישום המתוקן. למרבה המזל, לא נגרם למתלונן נזק גופני קשה יותר, שכן נפילה של קשיש יכולה להסתיים חלילה בפגיעה קשה מאוד. מעבר לפגיעה בגופו של המתלונן וברכושו, הסבו לו מעשיו של הנאשם, מטבע הדברים, גם פגיעה רגשית שהרי הופרה שלוות חייו ונפגע בטחונו האישי עת שהותקף, נחבל ונשדד בשעה שהתהלך לתומו ברחוב. כאן גם אציין את הנזק הרגשי כמו גם הפגיעה בפרטיות שלבטח נגרמו למתלונן כתוצאה מגניבת מכשיר הטלפון הנייד שלו המכיל בימינו מידע אישי רב.

20. הרקע לביצוע העבירה ע"י הנאשם נעוץ לכאורה בהתמכרותו לסמים, כנטען ע"י הסנגורית וכפי שעולה ממקרא תסקירי שרות המבחן. עובדה זו אינה מהווה, לידי, טעם לקולה ויש להחמיר בענישת מי שמבצע עבירת שוד כדי להביא בכך למימון רכישת סמים, וזאת למען יראו וייראו.

21. במסגרת בחינת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירת השוד המבוצעת כלפי קשישים תובא הפסיקה הבאה:

· ע"פ 5974-15 אבקסיס נ' מדינת ישראל (10.8.16) - אותו מערער הורשע בערכאה הדיונית, לקראת תום פרשת התביעה, יחד עם נאשם נוסף, בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות (שוד של אישה קשישה, אחריה עקבו המערער ושותפו וממנה משך המערער בכוח את תיקה שנקרע ואז נטל התיק ונמלט עם שותפו), וכן בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע (ריבוי מקרים). בית המשפט המחוזי גזר על המערער עונש של 45 חודשי מאסר בפועל, בצירוף ענישה נלוות. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 40 ל-70 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון ציין כי מגמת הפסיקה בעבירות המשלבות שוד ותקיפת זקן, מבכרת את עקרונות הגמול וההרתעה על פני שיקולי ענישה אחרים והותיר את עונשו של המערער על כנו.

· ע"פ 1233-15 מאג'ד נגד מדינת ישראל (19.1.16) - המערער הורשע, על פי הודאתו, במסגרת של הסדר טיעון בביצוע עבירה של שוד בחבורה, מכוח סעיפים 402(ב) ו-29 לחוק העונשין. הושת עליו בבית המשפט המחוזי עונש של 36 חודשי מאסר בפועל בצירוף ענישה נלוות. במקרה הנ"ל דובר בשוד בחבורה של אישה קשישה שהלכה לתומה ברחוב עם חברתה. המערער תצפת על המתרחש ושותפו הוציא לפועל את מעשה השוד, אז נמלטו השניים מהמקום וחילקו את השלל הגנוב (שתי שרשראות שנתלשו מצווארה של המתלוננת). המערער נעדר עבר פלילי. בית המשפט דחה את ערעורו, וקבע כי העונש שהושת על המערער מאוזן וראוי בנסיבות המקרה. בית המשפט העליון אף אישר את מתחם הענישה ההולם שקבע בית המשפט המחוזי, אשר נע בין 24 חודשי מאסר בפועל לבין 50 חודשי מאסר בפועל.

· ע"פ 4777/17 פלוני נ' מדינת ישראל (10.01.2018) נדחה ערעור על גז"ד בגדרו הוטל על המערער עונש של 40 חודשי מאסר בפועל, עונשי מאסר על תנאי, ותשלום פיצויים למתלונן בסך 10,000 ₪, וזאת בעקבות הרשעתו במסגרת הסדר טיעון בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות. מדובר בשוד אלים של קשיש כבן 83, אשר יצא מחנותו לעבר סניף בנק סמוך במטרה להפקיד את הפדיון השבועי של החנות והוכה ללא רחם על-ידי המערער ומעורב נוסף שטרם נתפס. יצוין כי המערער, כבן 20 בעת ביצוע העבירה, הוכר כנכה בשיעור של 100% בשל מחלה סכיזופרנית פרנואידית והתמכרות לסמים פסיכו-אקטיביים. בית המשפט העליון קבע כי מתחם הענישה ההולם שנקבע למעשי המערער - בין 36 ל-60 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה של מאסר על תנאי ופיצוי כספי למתלונן - הולם את מעשיו והערעור נדחה.



22. לאחר שבחנתי את הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע עבירת השוד שבפנינו, את נסיבות ביצוע העבירה ואת מדיניות הענישה הנהוגה, לרבות הפסיקה אליה הפנה כל אחד מהצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי מתחם העונש ההולם בתיק זה נע בין עונש של 30 חודשי מאסר בפועל לבין עונש של 48 חודשי מאסר בפועל, זאת לצד רכיבי ענישה של מאסר על תנאי ופיצוי לטובת המתלונן.

23. במסגרת בחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 י"א לחוק העונשין, אציין את הודאתו של הנאשם בהזדמנות הראשונה בעובדות כתב האישום המתוקן, מיד לאחר תיקונו לקולה, אף כי לא היה בהודאה זו כדי לחסוך את העדת הקשיש-נפגע העבירה, על כל המשתמע מכך. לטובת הנאשם אציין גם את העובדה שמתסקירו הראשון של שרות המבחן עולה כי כיום הוא מכיר בהתנהלותו הבעייתית, מביע חרטה על מעשיו ומבין את משמעותם. לחומרה יצוין כי בעברו של הנאשם הרשעות קודמות בעבירות סמים, רכוש ואלימות והוא אף ריצה בעבר מאסרים בפועל. עם זאת, מאז ביצוע העבירה, הוא הקפיד על קיום תנאי שחרורו ואף נמצא נקי מסמים בבדיקות הספורות שנערכו לו. הנאשם הביע, אמנם, רצון להשתלב בהליך טיפולי, אך לא הביא רצון זה מהכוח אל הפועל ולכן שרות המבחן, המעריך את רמת מסוכנותו כבינונית, נמנע ממתן המלצה טיפולית בעניינו.

24. לאחר ששקלתי בתיק זה את מכלול הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, לרבות את נסיבותיו של הנאשם העולות מתסקיר שרות המבחן ומטיעוני ההגנה לעונש, וכן את היותו נתון במעצר באיזוק אלקטרוני תקופה ממושכת של כשנה וחצי, הגעתי לכלל מסקנה כי מן הראוי להשית עליו בתיק זה עונש של 36 חודשי מאסר בפועל, זאת לצד רכיבי ענישה של מאסר מותנה ופיצוי לטובת המתלונן.

25. בסיכומי של דבר, אני דנה את הנאשם כדלקמן:

- למאסר בפועל לתקופה של 36 חודשים, בניכוי ימי מעצרו (מיום 19/1/19 ועד ליום 5/2/19 ומיום 7/2/19 ועד ליום 12/2/19).
- למאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא כי הנאשם לא יבצע עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת רכוש מסוג פשע, לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977.
- למאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא כי הנאשם לא יבצע עבירת אלימות מסוג עוון או עבירת רכוש מסוג עוון, לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977.
- אני מורה לנאשם לפצות את המתלונן פיצוי בסכום של 10,000 ₪, אשר יופקד על ידי הנאשם עבור המתלונן, בקופת בית המשפט, עד ליום 1/9/21.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לשירות המבחן.



המאשימה תמציא תוך 7 ימים הודעה בכתב לתיק בית המשפט בדבר פרטיו העדכניים של המתלונן.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ב סיון תשפ"א, 23 מאי 2021, במעמד ב"כ המאשימה, עו"ד פמלה בנימין, ב"כ הנאשם, עו"ד שרית גולן והנאשם שהובא ע"י שב"ס באמצעות ה- VC (עצור בתיק אחר).